

Kinga Torbicka

ORCID 0000-0002-6625-5060

Asertywność strategiczna Francji a kształtowanie europejskiej architektury bezpieczeństwa

Wystąpienie Emmanuela Macrona w bazie sił powietrznych w Istres (15 stycznia 2026 r.) można odczytać jako symptom i zarazem katalizator nowej fazy asertywności strategicznej Francji. Francuski prezydent zaznaczył, że „nasze armie są naszą polisą na życie” oraz że „aby pozostać wolnym, trzeba być budzącym lęk; a aby budzić lęk, trzeba być potężnym”¹. Wzywał tym samym do działania „szybciej i mocniej” w ramach modernizacji i gotowości militarnej. Jednocześnie podkreślił zakotwiczenie francuskiej polityki bezpieczeństwa w paradygmacie europejskim: poważny wysiłek narodowy pozostaje silnie związany z koniecznością wzmocnienia europejskiej podmiotowości i odporności „w świecie rosnącej nieprzewidywalności”².

Powyższa retoryka i związane z nią decyzje polityczne nawiązują do koncepcji autonomii strategicznej Europy. W 2025 r. w opinii Francji powinna ona ulec instytucjonalizacji i operacjonalizacji. Wojna w Ukrainie trwa nadal, wzmacnia się presja na mobilizację przemysłową oraz narastają wątpliwości co do trwałości amerykańskiego zaangażowania w Europie³. W efekcie autonomia strategiczna oznacza według Paryża nie tylko zdolność do działania tam, gdzie NATO jako całość nie jest zaangażowane, lecz także redukcję zależności przemysłowo-technologicznych i gotowość do reagowania na szantaż geopolityczny⁴. Francuskie rozumienie autonomii, które ma zakorzenienie

¹ E. Macron, „Voeux aux forces armées sur la base aérienne 125 d’Istres”, 15 stycznia 2026 r., <https://www.elysee.fr/emmanuel-macron/2026/01/15/voeux-aux-forces-armees-sur-la-base-aerienne-125-distres> (dostęp: 15.01.2026).

² Ibidem.

³ T. Tardy, „Le pilier européen de l’OTAN”, Autre document, Institut Jacques Delors, 15 stycznia 2025 r., https://institutdelors.eu/content/uploads/2025/06/Note_de_consultance_Pilier_europeen_OTAN_Tardy_FR_2.pdf (dostęp: 19.12.2025); N. Tocci, J. Techau, „Can Europe trust the United States again?”, Commentary, <https://carnegieendowment.org/posts/2026/01/can-europe-ever-trust-the-united-states-again?lang=en> (dostęp: 8.01.2026).

⁴ M. Demertzis, A. Fiorito, K. Panitsas, „Strategic autonomy and European competitiveness: Security now comes first”, The Economic Governance and EMU Scrutiny Unit, European Parliament,

w V Republice, opiera się przede wszystkim na autonomii decyzji (*liberté d'action*), roli odstraszenia nuklearnego oraz europeizacji francuskiej pozycji mocarstwowej⁵. Na styku tej ciągłości francuskiej kultury strategicznej i przyspieszonej transformacji środowiska bezpieczeństwa pojawia się pytanie: w jakim stopniu francuska asertywność strategiczna w 2025 r. wzmacnia europejską architekturę bezpieczeństwa, a w jakim ją osłabia? *Revue nationale stratégique* 2025⁶ zakłada zdolność do konfrontacji wysokiej intensywności w ramach NATO lub UE, łącząc to z ambicją „większego wkładu” w autonomię strategiczną Europy i budowę europejskiego filaru obrony⁷. W konsekwencji asertywność strategiczna Francji ma charakter wielowymiarowy: obejmuje asertywność dyskursywną, instytucjonalną oraz przemysłową. Jej wpływ na architekturę bezpieczeństwa może się więc okazać wzmacniający – dzięki zwiększaniu odstraszenia – lub osłabiający – na skutek sporów o prymat instytucji i zróżnicowane interesy narodowe. Scenariusz „patchworku”⁸ Europy o rosnącej aktywności, ale bez spójnej architektury, pozostaje realnym punktem odniesienia dla oceny skutków tej polityki.

Kluczowe przejawy asertywności Francji

W latach 2024–2025 asertywność strategiczna Francji przejawiała się w trzech obszarach. Francja zaostrzyła podejście wobec Rosji i wojny w Ukrainie, naciskała na europejskie dozbrojenie oraz potwierdzała te deklaracje konkretnymi działaniami, zwłaszcza większą obecnością wojskową na wschodniej flance. Asertywność ta miała charakter zarówno retoryczno-polityczny, jak

grudzień 2025, [https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/STUD/2025/764371/ECTI_STU\(2025\)764371_EN.pdf](https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/STUD/2025/764371/ECTI_STU(2025)764371_EN.pdf) (dostęp: 01.01.2026); S. Anghel, M. Damen, „The future European security architecture. Dilemmas for EU strategic autonomy”, Summary of a foresight study, European Parliament Research Service, maj 2025, [https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/STUD/2025/765785/EPRS_STU\(2025\)765785\(SUM01\)_EN.pdf](https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/STUD/2025/765785/EPRS_STU(2025)765785(SUM01)_EN.pdf) (dostęp: 1.01.2026).

⁵ T. Młynarski, „The implications of strengthening ‘european strategic autonomy’ and its defence capabilities for the growth of france’s global importance and power”, *Politeja* 2024, nr 1(88/1), s. 223–237, <https://doi.org/10.12797/Politeja.20.2024.88.1.13> (dostęp: 11.12.2025); K. Torbicka, „Between support and autonomy: The dualism of France’s policy toward Ukraine (2022–2024) as an implication of the Fifth Republic’s strategic culture”, *Romanian Journal of European Affairs* 2025, t. 25, nr 2 s. 5–25, https://rjea.ier.gov.ro/wp-content/uploads/2025/12/RJEA_vol.-25_no.-2_2025_Article-1.pdf (dostęp: 20.12.2025).

⁶ Jest to kluczowy dokument francuskiej polityki bezpieczeństwa narodowego, opublikowany w lipcu 2025 r. jako aktualizacja RNS 2022 (*Revue nationale stratégique* 2025, SGDSN, 14 lipca 2025 r., https://www.sgdsn.gouv.fr/files/2025-08/20250713_NP_SGDSN_Actualisation_2025_RNS_FR.pdf, dostęp: 07.12.2025).

⁷ Zauważalna jest jednocześnie francuska ambiwalencja i deficyt zaufania partnerów: Paryż bywa postrzegany jako promotor europejskiej podmiotowości, lecz równocześnie jako aktor forsujący rozwiązania zwiększające jego przywództwo polityczne i przemysłowe, co może komplikować konsensus w UE i NATO (T. Tardy, „Le pilier européen de l’OTAN” ..., op. cit.; T. Młynarski, op. cit.).

⁸ S. Anghel, M. Damen, op. cit.

i operacyjny. Równocześnie wyraźniej eksponowano dziedziny takie jak cyberbezpieczeństwo, sfera informacyjna i przestrzeń kosmiczna⁹. Najbardziej rozpoznawalnym sygnałem asertywności stała się dyskusja o zachodniej obecności wojskowej w kontekście Ukrainy. Po paryskiej konferencji w sprawie wsparcia Ukrainy (26 lutego 2024 r.) Emmanuel Macron wskazywał, że „żadna opcja nie powinna być wykluczona”, co w przekazie międzynarodowym zostało odczytane jako dopuszczenie scenariusza wysłania wojsk europejskich¹⁰. W kolejnych miesiącach prezydent Francji tę linię podtrzymywał, argumentując, że debata o wojskach może stać się „uprawniona”, jeśli Rosja przełamie front, a Ukraina wystąpi z prośbą o taką pomoc, na co wskazywały wypowiedzi z wiosny 2024 r.¹¹ W 2025 r. zaś retoryka ta zyskała bardziej jednoznaczny wymiar strategiczny. W orędziu z 5 marca 2025 r. francuski prezydent przedstawił Rosję jako bezpośrednie, wielowymiarowe zagrożenie dla Europy i Francji, wskazując na rosyjskie próby destabilizacji na terenie Republiki: ingerencje w wybory, cyberataki, manipulację opinią publiczną. Podkreślił także, że Rosja „testuje granice w powietrzu, na morzu, w kosmosie i za ekranami”¹². Zarysował możliwość rozmieszczenia sił europejskich jako gwarancji, a także zapowiedział spotkanie szefów sztabów państw gotowych „wziąć odpowiedzialność”¹³. Zmiana tonu była elementem szerszej ewolucji francuskiej polityki: od utrzymywania kanałów dialogu z Moskwą ku twardszej logice odstraszenia¹⁴. Równolegle Francja konsekwentnie przesuwiała akcent z autonomii strategicznej na *réarmement* (dozbrojenie) i *résilience*

⁹ E. Macron, „Adresse aux Français du Président Emmanuel Macron”, 5 marca 2025 r., <https://www.elysee.fr/emmanuel-macron/2025/03/05/adresse-aux-francais-6> (dostęp: 8.01.2026); *Revue nationale stratégique* 2025..., op. cit.

¹⁰ E. Macron, „Conférence de presse de M. Emmanuel Macron, président de la République, sur le soutien à l’Ukraine dans son conflit avec la Russie, à Paris le 26 février 2024”, 26 lutego 2024 r., <https://www.vie-publique.fr/discours/293634-emmanuel-macron-26022024-conflit-en-ukraine> (dostęp: 06.06.2025); zob. A. Dziubińska, M. Piechowska, „Paryska konferencja przywódców w sprawie wsparcia dla Ukrainy”, *Komentarz PISM*, nr 8, 28 lutego 2024 r., <https://pism.pl/publikacje/paryska-konferencja-przywodcow-w-sprawie-wsparcia-dla-ukrainy> (dostęp: 6.06.2025).

¹¹ „Emmanuel Macron évoque à nouveau l’envoi de troupes occidentales en Ukraine”, *France24*, 2 maja 2024 r., <https://www.france24.com/fr/france/20240502-ukraine-emmanuel-macron-assume-a-nouveau-l-envoi-de-troupes-occidentales-au-sol> (dostęp: 6.06.2025).

¹² E. Macron, „Adresse aux Français...”, op. cit.

¹³ Ibidem; zob. szerzej E. Tenenbaum, „Guerre en Ukraine: après le sommet de l’Elysée, l’envoi de troupes européennes sur le terrain reste dans les limbes”, *IFRI*, 28 marca 2025 r., <https://www.ifri.org/fr/presse-contenus-repris-sur-le-site/guerre-en-ukraine-apres-le-sommet-de-l-elysee-l-envoi-de-troupes> (dostęp: 20.12.2025).

¹⁴ F. Vignal, „Ukraine: comment expliquer l’évolution d’Emmanuel Macron face à la Russie ?”, *Public Sénat*, 15 marca 2024 r., <https://www.publicsenat.fr/actualites/international/ukraine-comment-expliquer-levolution-demmanuel-macron-face-a-la-russie> (dostęp: 7.06.2025). Zob. szerzej Ł. Maślanka, J. Tarociński, „Na wojennej stopie. Zmiany we francuskiej strategii bezpieczeństwa po rosyjskiej agresji na Ukrainę”, *Punkt Widzenia OSW*, nr 92, styczeń 2026, https://www.osw.waw.pl/sites/default/files/PW_92_Na_wojennej_stopie-www.pdf (dostęp: 20.01.2026).

industrielle (odporność przemysłową). W przemówieniu na Uniwersytecie Sorbońskim (25 kwietnia 2024 r.) Emmanuel Macron podkreślił potrzebę wzmocnienia Europy wobec „powszechnego dozbrajania się świata i jego przyspieszenia”. Argumentował w ten sposób za zwiększeniem europejskich zdolności obronnych, technologicznych i produkcyjnych¹⁵.

Zwiększona aktywność Francji na wschodniej flance NATO stanowi jeden z najbardziej czytelnych przejawów jej rosnącej asertywności strategicznej. Wyraża się ona w udziale w ćwiczeniach, misjach oraz w bardziej widocznej obecności wojskowej w tej części Europy. Francja brała udział w ćwiczeniach „Dragon-24” (Polska) w ramach manewrów „Steadfast Defender 2024”. Stanowiły one, w ocenie również Francji, demonstrację wzmocnionego odstraszania i obrony oraz dowód zdolności sojusznicznych do działania w warunkach wysokiej intensywności¹⁶. Wojska francuskie wyróżniły się m.in. pod względem mobilności i forsowania przeszkód wodnych¹⁷. W 2025 r. odbyły się także w Polsce z udziałem Francji ćwiczenia akcentujące wojskową mobilność i inżynijne zdolności forsowania przeszkód – „Gallant Beaver 25”. Posłużyły one m.in. do przećwiczenia francuskiego *know-how* w zakresie przepraw i wsparcia manewru ciężkich związków taktycznych¹⁸. Natomiast na północnym odcinku wschodniej flanki francuskie zaangażowanie miało

¹⁵ E. Macron, „Discours du Président de la République sur l’Europe à la Sorbonne”, Élysée, 25 kwietnia 2024 r., <https://www.elysee.fr/front/pdf/elysee-module-22625-fr.pdf> (dostęp: 6.06.2025).

¹⁶ „Allies demonstrate strengthened deterrence and defence during Polish-led Dragon 24 exercise”, NATO News, 6 marca 2024 r., <https://www.nato.int/en/news-and-events/articles/news/2024/03/06/allies-demonstrate-strengthened-deterrence-and-defence-during-polish-led-dragon-24-exercise> (dostęp: 8.06.2025); „Dragon-24 – sprawdzian interoperacyjności i współdziałania wojsk NATO”, Aktualności MON, 5 marca 2024 r., <https://www.gov.pl/web/obrona-narodowa/dragon-24---sprawdzian-interoperacyjnosci-i-wspoldzialania-wojsk-nato> (dostęp: 08.06.2025); „Dragon-24 – najważniejszy sprawdzian taktyczny”, Aktualności MON, 27 lutego 2024 r., <https://www.gov.pl/web/obrona-narodowa/dragon-24--najwazniejszy-sprawdzian-taktyczny> (dostęp: 8.06.2025).

¹⁷ „L’armée de Terre en Pologne pour l’exercice Dragon 24”, Les actualités-Terre, Ministère des armées et des anciens combattants, 19 marca 2024 r., <https://www.defense.gouv.fr/terre/actualites/larmee-terre-pologne-lexercice-dragon-24> (dostęp: 8.06.2025); „STEADFAST DEFENDER – Le GTIA français s’entraîne avec l’OTAN à l’occasion de l’exercice DRAGON-24”, Actualités des opérations, Ministère des armées et des anciens combattants, 20 marca 2024 r., <https://www.defense.gouv.fr/operations/actualites/steadfast-defender-gtia-francais-sentraîne-lotan-loccasion-lexercice-dragon-24> (dostęp: 9.06.2025).

¹⁸ „Gallant Beaver 25, une démonstration du savoir-faire français en franchissement de cours d’eau”, Les actualités-Terre, Ministère des armées et des anciens combattants, 15 października 2025 r., <https://www.defense.gouv.fr/terre/actualites/gallant-beaver-25-demonstration-du-savoir-faire-francais-franchissement-cours-deau> (dostęp: 10.11.2025); „Point de situation des opérations du vendredi 17 au jeudi 23 octobre 2025”, Points de situation des opérations, Ministère des armées et des anciens combattants, 23 października 2025 r., <https://www.defense.gouv.fr/operations/points-situation-operations/point-situation-operations-du-vendredi-17-au-jeudi-23-octobre-2025> (dostęp: 10.11.2025).

Tabela 1
Zaangażowanie wojskowe Francji na wschodniej flance NATO (2024–2025)

Obszar/format	Lokalizacja	Okres	Francuski wkład	Charakter i znaczenie
Misja AIGLE w ramach wzmocnionej Wysuniętej Obecności NATO (eFP)	Cincu / Capu Midia (Rumunia)	2024–2025	Francja jako państwo ramowe 1400 żołnierzy baterie SAMP/T Mamba	Francuska projekcja na południowym odcinku flanki, odstraszenie, realna infrastruktura
Ćwiczenia „Dacian Fall” w ramach misji AIGLE	Rumunia	jesień 2025	1900 żołnierzy 350 pojazdów 300 kontenerów	Test zdolności do przejścia z postawy batalionowej do wzmocnienia brygadowego (mobilność i wsparcie logistyczne)
Misja LYNX w ramach wzmocnionej Wysuniętej Obecności NATO (eFP/FLF)	Tapa (Estonia)	2024–2025	350 żołnierzy	Utrwalona obecność lądowa na bałtyckim odcinku flanki, odstraszenie, interoperacyjność
Misja „Gerfaut” w ramach EUMAM Ukraine (EU Military Assistance Mission in support of Ukraine)	Żagań (Polska)	2024–2025	250 żołnierzy Armée de Terre	Realne zaangażowanie we wsparcie Ukrainy: szkolenia w ramach EUMAM, współpraca z państwem gospodarzem (Polska)
Operacja NATO „Eastern Sentry”	Polska	wrzesień 2025	3 myśliwce Rafale	Reakcja na incydenty z dronami, dyżury Quick Reaction Alert (QRA), demonstracja solidarności sojuszniczej
Operacja „NATO Baltic Air Policing”	Szawle (Litwa)	grudzień 2024 – marzec 2025	8 myśliwców w rotacji: 4 Rafale (Francja) 4 Eurofighter (Włochy)	Ochrona przestrzeni powietrznej państw bałtyckich, widoczny sygnał spójności Sojuszu
Ćwiczenie „Dragon-24” (w ramach „Steadfast Defender 24”)	Polska	marzec 2024	700 żołnierzy 12 czołgów Leclerc	Demonstracja ciężkich zdolności i interoperacyjności na wschodniej flance, element największych ćwiczeń NATO od zimnej wojny
Ćwiczenie „Gallant Beaver 25”	Biała Góra, Żagań, Świętoszów, Wędrzyn (Polska)	październik 2025	31. Regiment Inżynieryjny Castelsarrasin	Ćwiczenie mobilności (wet-gap crossing) kluczowe dla planów obronnych flanki, test procedur przetrzutu ciężkich związków
Ćwiczenie „Locked Shields 2025” (NATO CCDCOE)	Tallinn	maj 2025	zespół Polska–Francja w TOP3	Odporność i cyberobrona jako element odstraszenia i ciągłości działania

Źródło: opracowanie własne na podstawie: „Mission AIGLE”, Ministère des armées et des anciens combattants, 16 maja 2024 r., https://www.defense.gouv.fr/sites/default/files/operations/20240516_DP_AIGLE.pdf (dostęp: 12.11.2025); „Estonia, Lynx”, Ministère des armées et des anciens combattants, 7 lipca 2025 r., <https://www.defense.gouv.fr/operations/actualites/contribution-francaise-au-bataillon-multinational-lotan-estonie-fin-mandat-mission-lynx-xxii> (dostęp: 12.11.2025); „Mission EUMAM: fin de mandat...”, Ministère des armées et des anciens combattants, 3 maja 2024 r., <https://www.defense.gouv.fr/terre/actualites/mission-eumam-fin-mandat-francais-pologne>; „French jets deploy to Poland for Eastern Sentry” NATO, 23 września 2025 r., <https://www.nato.int/en/multimedia/photos/2025/09/23/french-jets-deploy-to-poland-for-eastern-sentry> (dostęp: 12.11.2025); „Šiauliai-bound reinforcement...”, op. cit.; „Italy, France ready to Police Baltic Skies from Lithuania”, 29 listopada 2024 r., <https://shape.nato.int/news-archive/2024/italy-france-ready-to-police-baltic-skies-from-lithuania> (dostęp: 9.11.2025); C. Pietralunga, „L’OTAN renoue avec les exercices militaires d’ampleur”, *Le Monde*, 10 marca 2024 r., https://www.lemonde.fr/en/international/article/2024/03/10/nato-holds-biggest-military-exercises-in-europe-since-end-of-cold-war_6603097_4.html (dostęp: 9.11.2025); „Federation of Exercises codenamed IRON DEFENDER-25 – One Goal, Many Forces, Shared Readiness”, MON, 26 sierpnia 2025 r., <https://www.gov.pl/web/national-defence/federation-of-exercises-codenamed-iron-defender-25--one-goal-many-forces-shared-readiness> (dostęp: 9.11.2025); „Gallant Beaver 25...”, op. cit.; „Federacja ćwiczeń pk. ZELAZNY OBRONCA-25 – jeden cel, wiele sił, wspólna gotowość”, 2025, <https://www.wojsko-polskie.pl/sgwp/articles/aktualnosci-w/zo2025/> (dostęp: 30.11.2025); „Polsko-francuski zespół z PZU wicemistrzem cyberobrony NATO”, 16 maja 2025 r., <https://portalobronny.se.pl/aktualnosci/polsko-francuski-zespol-z-pzu-wicemistrzem-cyberobrony-nato-aa-GRyM-v4TK-pmyS.html> (dostęp: 30.11.2025); „Polacy po raz kolejny na podium zawodów Locked Shields”, 2025, <https://www.wojsko-polskie.pl/woc/articles/aktualnosci-w/polacy-po-raz-kolejny-na-podium-zawodow-locked-shields/> (dostęp: 30.11.2025).

formę powtarzalnych rotacji w ramach misji LYNX (Estonia) utrzymywanej od 2017 r. i opisywanej w materiałach Ministerstwa Sił Zbrojnych Francji jako regularne wystawianie pododdziału o charakterze *joint tactical sub-group*¹⁹. Dość widoczny był także wkład Francji w „NATO Baltic Air Policing”. W rotacji 2024/2025 siły włoskie były wzmacniane przez osiem francuskich samolotów Rafale, co miało znaczenie zarówno operacyjne, jak i symboliczne – jako „dowód spójności Sojuszu” w przestrzeni powietrznej regionu²⁰. Istotnym dowodem zaangażowania była również misja AIGLE (Rumunia), w ramach której Francja odgrywa rolę państwa ramowego w wielonarodowej grupie bojowej NATO. Według Paryża stanowi to ważny element wzmocnionej postawy odstraszania i obrony Sojuszu na wschodniej flance oraz instytucjonalizację francuskiej obecności na tym obszarze²¹. W latach 2024–2025 to właśnie ciągłość obecności potwierdzała praktyczny wymiar asertywności, Francja angażowała się deklaratywnie, ale też wiązała realne zasoby z bezpieczeństwem wschodniej flanki (por. tabela 1).

W 2025 r. wzrosło znaczenie domen niekinetycznych. W sferze cyberbezpieczeństwa istotnym sygnałem była aktywność Francji w ćwiczeniach „Locked Shields 2025” organizowanych przez NATO CCDCOE w Tallinnie, podczas których wśród najlepiej ocenionych znalazł się wspólny zespół Polski i Francji²². Francja prezentowała konsekwentnie cyberprzestrzeń jako cel

¹⁹ „LYNX – Fin de mandat pour le SGTIA français déployé en Estonie depuis octobre 2024”, Actualités des opérations, Ministère des armées et des anciens combattants, 7 marca 2025 r., <https://www.defense.gouv.fr/operations/actualites/lynx-fin-mandat-sgtia-francais-deploye-estonie-octobre-2024> (dostęp: 10.11.2025); „Estonie. Fin de l'exercice multinational”, Armée française – Opérations militaires, 2 listopada 2025 r., <https://www.youtube.com/watch?v=iLGg3ifoNds> (dostęp: 11.11.2025).

²⁰ „Šiauliai-bound reinforcement: the French joins Italy on the NATO Air Policing Mission in the Baltic states”, Ministerstwo Obrony Narodowej Litwy, 26 listopada 2024 r., <https://kam.lt/en/siauliai-bound-reinforcement-the-french-joins-italy-on-the-nato-air-policing-mission-in-the-baltic-states/> (dostęp: 11.11.2025); „Retour des Rafales à Šiaulai : 8e participation de l'armée de l'Air française à la mission de police du ciel de l'OTAN depuis la Lituanie (27 novembre 2024–31 mars 2025)”, Ambassade de France à Vilnius, <https://lt.ambafrance.org/Retour-des-Rafales-a-Siaulai-8e-participation-de-l-armee-de-l-Air-francaise-a> (dostęp: 11.11.2025); „Police du ciel de l'OTAN”, NATO, 28 października 2025 r., <https://www.nato.int/en/what-we-do/deterrence-and-defence/nato-air-policing?selectedLocale=fr> (dostęp: 11.11.2025).

²¹ „Roumanie – Bataillon multinational de l'OTAN sous commandement français”, Opérations Flanc est, Ministère des armées et des anciens combattants, <https://www.defense.gouv.fr/operations/europe/flanc-est/otan/roumanie-bataillon-multinational-lotan-commandement-francais> (dostęp: 12.12.2025); „Mission Aigle”, Armée française – Opérations militaires, <https://www.youtube.com/playlist?list=PLb00uV6g2f0AZPVgmBl8WYv-riAewrwJs> (dostęp: 12.11.2025); „L'OTAN renforce son flanc oriental”, NATO, 4 listopada 2025 r., <https://www.nato.int/en/what-we-do/deterrence-and-defence/strengthening-natos-eastern-flank?selectedLocale=fr> (dostęp: 12.11.2025).

²² „Nations unite under pressure as Locked Shields 2025 kicks off in Tallinn”, 2025, CCDCOE, <https://ccdcoe.org/news/2025/nations-unite-under-pressure-as-locked-shields-2025-kicks-off-in-tallinn/> (dostęp: 30.11.2025); „Locked Shields 2025 showcased nations' commitment to

wspólnego europejskiego wysiłku obronnego, możliwy do ćwiczenia w ramach NATO. Natomiast francuska asertywność w sferze informacyjnej – oprócz narracji Emmanuela Macrona o rosyjskiej manipulacji – przejawiała się także w instytucjonalizacji i ujawnianiu przypadków ingerencji. W lutym 2024 r. francuska agencja rządowa VIGINUM²³ opublikowała raport o sieci „Portal Kombat” – zestawie portali prokremlowskich, a MSZ Francji nagłośniło sprawę jako element prewencji przed wyborami europejskimi²⁴. W 2025 r. francuskie instytucje rozwijały wątek technologiczny, publikując raporty o rosnącym znaczeniu narzędzi AI w manipulacji informacyjnej²⁵. Warto podkreślić, że UE opublikowała również raporty o *Foreign Information Manipulation and Interference* (FIMI), które opisywały rosyjskie działania w 2024 r. w kontekście wyborów i presji na spójność Zachodu²⁶. Wzmacniało to argumentację Francji o konieczności „obrony demokracji” jako części architektury bezpieczeństwa²⁷. Wreszcie w 2025 r. jako kolejny obszar rywalizacji w zakresie bezpieczeństwa coraz częściej zaczął być przedstawiany kosmos. W orędziu z 5 marca Emmanuel Macron wskazywał, że Rosja traktuje go jako element presji i zagrożeń hybrydowych. Zdaniem francuskiego prezydenta oznacza to, że UE i NATO muszą uwzględniać kosmos w planowaniu obronnym: chronić satelity i powiązaną infrastrukturę, zapewniać ciągłość łączności

defending cyberspace”, 2025, <https://ccdcoe.org/news/2025/locked-shields-2025-showcased-nations-commitment-to-defending-cyberspace/> (dostęp: 30.11.2025).

²³ VIGINUM (Service de Vigilance et de Protection contre les Ingérences Étrangères Numériques) to francuska agencja rządowa utworzona w 2021 r. Jest ona odpowiedzialna za wykrywanie oraz zwalczanie zagranicznych operacji wpływu i dezinformacji w cyberprzestrzeni. Przykładem jej działalności było monitorowanie metod manipulacji w mediach społecznościowych podczas wyborów prezydenckich w 2024 r. (<https://www.sgdsn.gouv.fr/notre-organisation/composantes/service-de-vigilance-et-protection-contre-les-ingerences-numeriques>, dostęp: 2.01.2026).

²⁴ „Portal Kombat: un réseau structuré et coordonné de propagande prorusse”, Viginum, 12 lutego 2024 r., <https://www.sgdsn.gouv.fr/publications/portal-kombat-un-reseau-structure-et-coordonne-de-propagande-prorusse> (dostęp: 1.12.2025); „Portal Kombat: suite des investigations sur le réseau structuré et coordonné de propagande prorusse”, VIGINUM, 14 lutego 2025 r., <https://www.sgdsn.gouv.fr/publications/portal-kombat-suite-des-investigations-sur-le-reseau-structure-et-coordonne-de> (dostęp: 01.12.2025); Ingérences numériques étrangères – Suite des investigations sur le réseau russe de propagande « Portal Kombat », Ministère des Affaires Étrangères, 15 lutego 2025 r., <https://www.diplomatie.gouv.fr/fr/politique-etrangere-de-la-france/securite-desarmement-et-non-proliferation/actualites-et-evenements-lies-a-la-securite-au-desarmement-et-a-la-non/2024/article/ingerences-numeriques-etrangeres-suite-des-investigations-sur-le-reseau-russe> (dostęp: 1.12.2025).

²⁵ Raporty VIGINUM dotyczące manipulacji informacyjnej dostępne na stronie Secrétariat général de la défense et de la sécurité nationale, SGDSN, <https://www.sgdsn.gouv.fr/publications> (dostęp: 9.01.2026).

²⁶ „3rd EEAS report on foreign information manipulation and interference threats exposing the architecture of FIMI operations”, Report on FIMI Threats, marzec 2025, <https://www.eeas.europa.eu/sites/default/files/documents/2025/EEAS-3nd-ThreatReport-March-2025-05-Digital-HD.pdf> (dostęp: 9.01.2026).

²⁷ E. Macron, „Adresse aux Français...”, op. cit.

i nawigacji oraz utrzymywać zdolności rozpoznawcze potrzebne do wczesnego ostrzegania²⁸.

Wpływ na politykę bezpieczeństwa i obrony UE

Revue nationale stratégique 2025 przedstawia Francję jako wiarygodnego sojusznika w przestrzeni euroatlantyckiej oraz jeden z motorów autonomii strategicznej Europy. W efekcie łączy francuską agendę narodową z debatą o europejskim filarze obrony²⁹. W latach 2024–2025 asertywność strategiczna Francji najmocniej materializowała się w dziedzinie właśnie europejskiej polityki przemysłowo-obronnej. Wśród francuskich priorytetów znalazło się bowiem przesunięcie ciężaru z deklaracji o autonomii strategicznej na konkretne instrumenty zwiększania zdolności produkcyjnych, wspólnych zakupów i europejskiej preferencji w wydatkach obronnych. Wspierana przez Francję Europejska Strategia Przemysłu Obronnego (*European Defence Industrial Strategy*, EDIS) wyznaczyła mierzalne cele: do 2030 r. 40% zakupów sprzętu ma się odbywać we współpracy państw europejskich, 50% budżetów zakupowych kierowanych ma być do europejskiej bazy przemysłowej (EDTIB), a 35% wartości rynku – stanowić handel wewnątrzunijny (z perspektywą 60% zakupów z EDTIB do 2035 r.)³⁰. Francja konsekwentnie działała jako jeden z głównych promotorów wzmocnienia europejskiego przemysłu obronnego i budowy preferencji europejskiej wobec dostaw spoza UE. Odzwierciedlało to dążenie Emmanuela Macrona do ochrony strategicznych sektorów i wzmacniania europejskiego filaru NATO³¹. W praktyce Paryż wspierał przełożenie tej agendy na instrumenty wykonawcze UE, które miały zwiększyć zdolności produkcyjne i ograniczyć rozproszenie zakupów. Wśród nich istotne są: Europejski Fundusz Obronny (EDF), który oferuje ramy długofalowe dla badań i rozwoju; Akt w sprawie wspierania produkcji amunicji (ASAP) oraz Akt w sprawie wzmocnienia europejskiego przemysłu obronnego przez wspólne zamówienia (EDIRPA)³². Domknięciem tego pakietu stało się przyjęcie

²⁸ Ibidem.

²⁹ *Revue nationale stratégique* 2025..., op. cit.

³⁰ „EDIS Join communication”, Komisja Europejska, 5 marca 2024 r., https://defence-industry-space.ec.europa.eu/edis-joint-communication_en (dostęp: 2.01.2026). Zob. szerzej S. Clapp, „European defence industrial strategy”, European Parliament, wrzesień 2024, [https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/BRIE/2024/762402/EPRS_BRI\(2024\)762402_EN.pdf](https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/BRIE/2024/762402/EPRS_BRI(2024)762402_EN.pdf) (dostęp: 1.12.2025).

³¹ E. Macron, „Discours sur l'Europe du Président de la République”, 25 kwietnia 2024 r., <https://www.diplomatie.gouv.fr/fr/politique-etrangere-de-la-france/la-france-et-l-europe/l-union-europeenne/discours-sur-l-europe-du-president-de-la-republique-25-04-24/> (dostęp: 2.12.2025).

³² The European Defence Fund, https://defence-industry-space.ec.europa.eu/eu-defence-industry/european-defence-fund-edf-official-webpage-european-commission_en (dostęp: 9.12.2025); EU Defence Industry Reinforcement through Common Procurement Act (EDIRPA), <https://commission.europa.eu/strategy-and-policy/eu-budget/performance-and-reporting/>

w grudniu 2025 r. Europejskiego Programu Przemysłu Obronnego (EDIP) jako bardziej strukturalnego narzędzia, łączącego wspólne zakupy, odporność przemysłową i wsparcie Ukrainy³³.

W 2025 r. zaczyna wybrzmiewać coraz wyraźniej pytanie o znaczenie francuskiej asertywności w kontekście rozwoju EDIP. Argumentacja Paryża wskazywała na ryzyko zależności od dostawców zewnętrznych, potrzebę zapewnienia bezpieczeństwa łańcuchów dostaw i konieczność skali, której nie da się osiągnąć przy rozproszonych zakupach narodowych. W praktyce widać było korzyści dla konsorcjów i platform, w których francuski przemysł posiada mocną pozycję (np. w segmentach obrony powietrznej krótkiego zasięgu)³⁴. Jednakże w toku negocjacji EDIP ujawniły się obawy części państw o ograniczenie elastyczności zakupowej i ryzyko podnoszenia kosztów przy równoczesnym priorytecie szybkości dostaw. Sam kształt EDIP potwierdza, że preferencja europejska została wpisana w twarde reguły: komponenty spoza UE i państw stowarzyszonych nie powinny przekraczać 35% kosztów komponentów produktu końcowego. Takie rozwiązanie ma chronić europejską bazę przemysłową, ale może utrudniać pełne wykorzystanie ofert sojuszników spoza tego kręgu. Ujawniła się tym samym polityczna oś podziału: Francja opowiadała się za restrykcyjnym podejściem *strict buy European*³⁵, podczas gdy np. Holandia zabiegała o większą swobodę zakupów od USA i Wielkiej Brytanii³⁶.

programme-performance-statements/eu-defence-industry-reinforcement-through-common-procurement-act-edirpa_en (dostęp: 9.12.2025).

³³ A. Koziół, „Pierwsza strategia przemysłu obronnego UE”, *Komentarz PISM*, nr 9, 6 marca 2024 r., <https://pism.pl/publikacje/pierwsza-strategia-przemyslu-obronnego-ue> (dostęp: 1.12.2025).

³⁴ G. Wolff, A. Steinbach, J. Zettelmeyer, „The governance and funding of European rearmament”, Policy Brief, nr 15/25, kwiecień 2025, <https://open.overheid.nl/documenten/c511fbc2-997a-4ab7-b94c-867dbfe68512/file> (dostęp: 11.12.2025).

³⁵ Francja była wspierana przez Włochy i Niemcy (A. Pugnet, „La France insiste pour que les fonds de la défense de l'UE soient investis dans les entreprises européennes”, Euractiv, 8 stycznia 2025 r., <https://euractiv.fr/news/la-france-insiste-pour-que-les-fonds-de-la-defense-de-lue-soient-investis-dans-les-entreprises-europeennes/>, dostęp: 11.12.2025).

³⁶ Grupa 10 państw UE argumentowała, że zasady EDIP są zbyt restrykcyjne i powinny lepiej uwzględnić pilną potrzebę wzmacniania zdolności (w tym przez komponenty/technologie od *like-minded third countries*, zwłaszcza sojuszników transatlantyckich). Były to: Niderlandy, Estonia, Łotwa, Litwa, Czechy, Bułgaria, Rumunia, Chorwacja, Słowacja, Finlandia. Polska zaś zabiegała o bardziej elastyczne rozwiązania sektorowe, zwłaszcza dotyczące amunicji i pocisków, jako element kompromisu negocjacyjnego, zob. Ł. Maślanka, „EDIP – więcej współpracy w europejskim przemyśle zbrojeniowym”, *Analizy OSW*, 9 grudnia 2025 r., <https://www.osw.waw.pl/pl/publikacje/analizy/2025-12-09/edip-wiecej-wspolpracy-w-europejskim-przemysle-zbrojeniowym> (dostęp: 3.01.2026).

Skutki dla równowagi wewnątrz UE (oś Paryż–Berlin–Europa Środkowo-Wschodnia)

W 2025 r. francuska asertywność strategiczna wpływała na równowagę wewnątrz Unii poprzez dwie główne osie sporu. Pierwsza dotyczy przywództwa i modelu europejskiej obrony; w jej ramach Niemcy są postrzegane jako kluczowy partner, ale też konkurent. Druga dotyczyła państw Europy Środkowo-Wschodniej, które oceniały francuskie pomysły przez pryzmat tego, czy wzmacniają one NATO i wiarygodność USA, czy też mogą je osłabiać. W relacjach francusko-niemieckich rok 2025 przyniósł jednocześnie próbę poprawy koordynacji i ujawnienie trwałych różnic. Paryż i Berlin zapowiedziały stworzenie wspólnej rady bezpieczeństwa i obrony, aby lepiej uzgadniać stanowiska i ograniczać rozbieżności w kluczowych inicjatywach³⁷. Jednakże spory wokół programów przemysłowych, takich jak np. Future Combat Air System (FCAS), pokazały, że w praktyce europejska polityka obronna napotyka bariery związane z: podziałem pracy, kontrolą nad technologiami i architekturą systemów bojowych³⁸. W tle pozostawała różnica podejść, która coraz bardziej się uwidacznia. Francja postrzega autonomię i europeizację łańcuchów dostaw jako warunek suwerenności decyzji. Niemcy natomiast mimo rosnącej akceptacji dla wzmacniania europejskiego przemysłu częściej wybierają rozwiązania kompatybilne z NATO. Ten rozdzźwięk widać było także w debacie o sprawiedliwym podziale ciężarów i zwiększaniu nakładów obronnych przez państwa UE. W lutym 2025 r. francuski minister finansów Éric Lombard argumentował, że jeśli UE ma osiągnąć realną autonomię, ciężar wydatków powinien być bardziej równomiernie rozłożony³⁹.

Warto zwrócić uwagę, że dla państw Europy Środkowo-Wschodniej francuska asertywność miała charakter ambiwalentny. Państwa tego regionu ze sceptycyzmem postrzegały autonomię strategiczną jako dyskurs potencjalnie osłabiający gwarancje amerykańskie i prymat NATO. Jednakże nastąpiła widoczna zmiana w odbiorze Francji z powodu ewolucji jej polityki wschodniej. Zauważono zdecydowane francuskie podejście względem Rosji oraz

³⁷ „Conclusions du Conseil franco-allemand de défense et de sécurité”, 2 września 2025 r., <https://www.elysee.fr/emmanuel-macron/2025/09/02/conclusions-du-conseil-franco-allemand-de-defense-et-de-securite-1> (dostęp: 11.12.2025); Konferencja „France-Allemagne, le moteur sous pression”, IFRI, 19 listopada 2025 r., <https://www.ifri.org/fr/france-allemagne-le-moteur-sous-pression> (dostęp: 13.12.2025). Zob. szerzej D. Deschaux-Dutard, „Tandem franco-allemand : vers un nouveau retour dans la défense européenne ?”, *Magazine DSI*, 16 stycznia 2026 r., <https://www.arei24.news/2026/01/16/tandem-franco-allemand-vers-un-nouveau-retour-dans-la-defense-europeenne/> (dostęp: 21.01.2026).

³⁸ O. Pinaud, „Sur la défense, les projets franco-allemands en plein doute”, *Le Monde*, 30 sierpnia 2025 r., https://www.lemonde.fr/economie/article/2025/08/30/sur-la-defense-les-projets-franco-allemands-en-plein-doute_6637448_3234.html (dostęp: 10.12.2025).

³⁹ Interview de M. Éric Lombard, 21 lutego 2025 r., <https://www.vie-publique.fr/discours/297474-eric-lombard-21022025-rtl-politique-economique> (dostęp: 6.12.2025).

realne wsparcie wojskowe i polityczne wschodniej flanki (opisane powyżej). Przykładem zmiany może być Trójkąt Weimarski, który w 2025 r. posłużył jako platforma zbliżania stanowisk. Wspólne deklaracje Polski, Francji i Niemiec akcentowały konieczność zwiększenia wsparcia wojskowego dla Ukrainy oraz szybszego włączania jej w europejską bazę technologiczno-przemysłową sektora obronnego⁴⁰.

Ta dynamika wzmacniała potencjalne linie podziału w UE, które w 2025 r. można opisać jako napięcie między podejściem atlantyckim a podejściem autonomii strategicznej. Pierwsze zakładało prymat USA/NATO i szybkie uzupełnianie zdolności, nawet kosztem większego importu, drugie zaś kładło nacisk na europeizację zdolności i przemysłu, z ryzykiem twardszych kryteriów *buy European*. W praktyce część państw łączy oba podejścia, popierając wzmacnianie europejskiego przemysłu przy jednoczesnym nacisku na komplementarność z NATO. Jeden z czołowych francuskich think tanków, Institut Jacques Delors, proponował europejski filar NATO jako kompromis: większa odpowiedzialność Europejczyków wewnątrz Sojuszu, a nie obok niego⁴¹. Najbardziej konfliktogenną płaszczyzną stała się jednak kwestia rozszerzenia Unii i powiązania jej z reformą instytucjonalną. Warto podkreślić, że Francja przeszła od sceptycyzmu (było to jeszcze widoczne w 2023 r.) do warunkowego poparcia rozszerzenia dla Ukrainy i Mołdawii. Mimo to Paryż konsekwentnie łączy te kwestie z reformami zapewniającymi sprawność decyzyjną UE. W pakiecie rozszerzeniowym 2025 Komisji Europejskiej postępy kandydatów (w tym Ukrainy) ujęte są w kwestie geopolityczne i bezpieczeństwa, ale w praktyce proces pozostaje wrażliwy na podziały wewnątrz UE i spory o warunki przyspieszenia⁴². W dyskusji europejskiej pojawiały się także koncepcje członkostwa etapowego (lub członkostwa ograniczonego), co wzmacniało obawy części państw przed powstaniem hierarchii członkostwa i osłabieniem zasady uzależniania postępów od spełniania kryteriów⁴³.

⁴⁰ „Déclaration conjointe des ministres des affaires étrangères de l’Allemagne, de la France et de la Pologne à l’occasion de leur réunion en format « Triangle de Weimar » à Varsovie”, 29 września 2025 r., <https://www.diplomatie.gouv.fr/fr/dossiers-pays/Allemagne/le-triangle-de-weimar/article/union-europeenne-ukraine-declaration-conjointe-des-ministres-des-affaires> (dostęp: 11.12.2025). Dodatkowo zapowiedziano także wspólne ćwiczenia wojskowe w 2025 r.: „Intensyfikujemy współpracę w ramach Trójkąta Weimarskiego”, MON, 24 czerwca 2025 r., <https://www.gov.pl/web/obrona-narodowa/intensyfikujemy-wspolprace-w-ramach-trojkat-weimarskiego> (dostęp: 3.01.2026).

⁴¹ T. Tardy, „Le pilier européen de l’OTAN...”, op. cit.

⁴² „2025 Communication on EU enlargement policy”, Komisja Europejska, 4 listopada 2025 r., https://enlargement.ec.europa.eu/2025-communication-eu-enlargement-policy_en (dostęp: 3.01.2026).

⁴³ E. Richet, „Ce projet d’adhésion accélérée de l’Ukraine à l’Union européenne qui inquiète les capitales européennes”, *L’Express*, 17 stycznia 2026 r., <https://www.lexpress.fr/monde/europe/ce-projet-dadhesion-acceleree-de-lukraine-a-lunion-europeenne-qui-inquiete-les-capitales-europeennes-V3KMXOICIVBBD5ANMPLQH2E/> (dostęp: 20.01.2026).

W efekcie francuska asertywność może wzmacniać Europę, sprzyja bowiem twardszej polityce wobec Rosji i przyspiesza dozbrojenie. Jednocześnie jednak wywołuje spory o przywództwo w Unii, zasady wsparcia przemysłu obronnego, relacje z USA i NATO oraz rozszerzenie. Dlatego Francja działa dziś zarówno jako czynnik integrujący, jak i taki, który może osłabiać spójność europejskiej architektury bezpieczeństwa.

Implikacje dla NATO i transatlantyckiej architektury bezpieczeństwa

W 2025 r. debata o bezpieczeństwie euroatlantyckim wyraźnie przesunęła akcenty. W centrum znalazło się nie tyle samo wzmacnianie europejskich zdolności, ile sposób jego powiązania z NATO oraz konsekwencje dla relacji transatlantyckich. W tym kontekście francuska polityka oparta na nacisku na większą europejską samodzielność i europejski filar NATO⁴⁴ zyskała szczególne znaczenie. Dyskusję dodatkowo wzmogła zmiana w Białym Domu w styczniu 2025 r. i spadek przewidywalności po stronie amerykańskiej, co Paryż wykorzystywał jako argument za szybszym budowaniem europejskich zdolności.

Kluczowym momentem stał się szczyt NATO w Hadze. W deklaracji przyjęto 5% PKB rocznie do 2035 r., w tym co najmniej 3,5% na podstawowe zdolności obronne oraz do 1,5% na odporność, infrastrukturę krytyczną, sieci, innowacje i bazę przemysłową⁴⁵. Z perspektywy Francji istotne było również doprecyzowanie, że wsparcie wojskowe dla Ukrainy i jej przemysłu obronnego może być wliczane do wydatków obronnych⁴⁶. Wzmacniało to francuski argument, że pomoc Ukrainie nie jest działaniem obok NATO, lecz częścią logiki odstraszania i obrony w Europie. Jednocześnie deklaracja miała zawierać akcent, który uwidocznił napięcie istotne dla francuskiej agendy: NATO wezwało do zwiększenia transatlantyckiej współpracy przemysłowo-obronnej i usuwania barier w handlu uzbrojeniem między sojusznikami⁴⁷. W praktyce wspierało to podejście amerykańskie (i części państw północnej Europy), zgodnie z którym liczy się przede wszystkim tempo dostaw i interoperacyjność, nawet jeśli oznacza to zakupy poza UE. Dla Francji powstało więc pytanie o granice

⁴⁴ T. Tardy, „Le chemin étroit mais incontournable du Pilier européen de l'OTAN”, *Policy Paper*, nr 316, listopad 2025, https://institutdelors.eu/content/uploads/2025/11/PP316_Pilier_europeen_OTAN_FR.pdf (dostęp: 11.01.2026).

⁴⁵ „Déclaration du Sommet de La Haye”, 25 czerwca 2026 r., <https://www.nato.int/fr/about-us/official-texts-and-resources/official-texts/2025/06/25/the-hague-summit-declaration?selectedLocale=fr> (dostęp: 12.12.2025). Zob. szerzej P. Szymański, J. Gotkowska, „Szczyt NATO w Hadze – powrót Trumpa i dwuskładnikowe 5% PKB na obronność”, *Komentarze OSW*, 26 czerwca 2025 r., <https://www.osw.waw.pl/pl/publikacje/komentarze-osw/2025-06-26/szczyt-nato-w-hadze-powrot-trumpa-i-dwuskladnikowe-5-pkb-na> (dostęp: 11.12.2025).

⁴⁶ Ibidem.

⁴⁷ Ibidem.

preferencji europejskiej. Francuska asertywność działa zatem wspierająco, jeśli unijna produkcja i wspólne zakupy wzmocnią zdolności potrzebne NATO, ale wzbudza też spory, jeżeli unijne reguły zakupowe zaczną być postrzegane jako ograniczanie swobody wyboru sprzętu od sojuszników spoza UE⁴⁸. W konsekwencji w 2025 r. spór ten przyspieszył presję na rozwój europejskich zdolności, wzmocnił debatę o interoperacyjności i podziale ról z USA oraz zaostrzył dyskusję o zasadach zakupów, a Francja odegrała w nim kluczową rolę.

Wnioski dla Polski

Z perspektywy Warszawy francuska asertywność strategiczna przynosi jednocześnie korzyści i ryzyko. Korzyścią jest wiarygodność sojusznicza: obecność i aktywność wojskowa Francji na wschodniej flance, udział w ćwiczeniach w Polsce oraz rosnąca gotowość Paryża do wzmacniania odstraszania wobec Rosji. Drugi atut to traktat z Nancy podpisany 9 maja 2025 r., który tworzy ramy współpracy w przemyśle obronnym i dziedzinie bezpieczeństwa⁴⁹. Wyraża on intencję kooperacji, także w nowych dziedzinach (cyberprzestrzeń), i ugruntowuje polityczną pozycję Polski w rozmowach o europejskich mechanizmach bezpieczeństwa⁵⁰. Wreszcie w kontekście wojny w Ukrainie francuskie inicjatywy wielostronne (np. „koalicja chętnych”⁵¹) są dla Polski istotne. Wzmacniają one europejską odpowiedzialność, a jednocześnie utrzymują udział USA w gwarancjach bezpieczeństwa⁵². Można jednak wskazać trzy wyzwania. Po

⁴⁸ Ibidem.

⁴⁹ Traktat o wzmocnionej współpracy i przyjaźni między Rzeczpospolitą Polską a Republiką Francuską, 9 maja 2025 r., <https://www.gov.pl/web/premier/traktat-polsko-francuski> (dostęp: 10.05.2025).

⁵⁰ Konferencja naukowa „Nowa jakość partnerstwa: Polska i Francja wobec europejskich oraz globalnych wyzwań bezpieczeństwa”, WNPiSM UW, Warszawa, 5 grudnia 2025 r.

⁵¹ Paryski szczyt „koalicji chętnych” (6 stycznia 2026 r.) powiązał perspektywę zawieszenia broni z mechanizmami monitoringu, dalszym wsparciem ukraińskich sił zbrojnych oraz koncepcją wielonarodowej „siły reasekuracyjnej” działającej po zawieszeniu broni poza linią kontaktu (E. Macron, „Conférence de presse conjointe à l’issue du sommet de la Coalition des volontaires”, 6 stycznia 2026 r., <https://www.elysee.fr/front/pdf/elysee-module-25793-fr.pdf>, dostęp: 7.01.2026; „Déclaration de Paris – Des garanties de sécurité robustes pour une paix solide et durable en Ukraine”, Paris Sommet de la Coalition des volontaires, Élysée, 6 stycznia 2026 r., <https://www.elysee.fr/emmanuel-macron/2026/01/06/des-garanties-de-securite-robustes-pour-une-paix-solide-et-durable-en-ukraine>, dostęp: 7.01.2026). Równolegle Rada Europejska akcentowała potrzebę „solidnych gwarancji bezpieczeństwa”, w tym elementów prawnie wiążących oraz europejskiego komponentu wielonarodowego („Leaders’ statement on Ukraine”, Press release, European Council, 15 grudnia 2025 r., <https://www.consilium.europa.eu/en/press/press-releases/2025/12/15/leaders-statement-on-ukraine/>, dostęp: 20.12.2025).

⁵² „Déclaration de Paris – Des garanties de sécurité robustes pour une paix solide et durable en Ukraine”, Conseil européen, 6 stycznia 2026 r., <https://www.consilium.europa.eu/fr/press/press-releases/2026/01/06/robust-security-guarantees-for-a-solid-and-lasting-peace-in-ukraine-statement-of-the-coalition-of-the-willing-issued-by-france> (dostęp: 10.01.2026); zob. szerzej

pierwsze, część francuskiej narracji o autonomii bywa w regionie odbierana jako próba przesuwania środka ciężkości poza NATO. Po drugie, unijne reguły wspólnych zakupów i wsparcia przemysłu mogą ograniczać swobodę państw takich jak Polska, które uzupełniają luki zdolnościowe także przez zakupy transatlantyckie. Po trzecie, kalendarz wyborczy w Polsce i we Francji może utrudniać ciągłość decyzji⁵³. Podsumowując, interesy Polski i Francji zbiegają się w trzech punktach: wzmocnienie wschodniej flanki NATO, trwałe wsparcie Ukrainy i rozwój produkcji uzbrojenia i łańcuchów dostaw.

* * *

W 2025 r. francuska asertywność strategiczna przybrała bardziej konkretny i operacyjny charakter. Paryż zaostrzył przekaz wobec Rosji i wojny w Ukrainie, podniósł tempo europejskiej debaty o dozbrojeniu oraz wzmacniał wiarygodność swoich deklaracji poprzez aktywność wojskową na wschodniej flance NATO. Równocześnie Francja nadawała autonomii strategicznej praktyczny wymiar: rozwój europejskiej produkcji obronnej, wspólne zakupy, rozwój bazy przemysłowej oraz promowanie preferencji europejskiej w wydatkach zbrojeniowych UE. W efekcie francuska polityka w 2025 r. była jednocześnie narzędziem mobilizacji Europy do szybszego zwiększania zdolności oraz źródłem sporów o reguły przemysłowe i zakupowe, a także o komplementarność między UE a NATO.

Frances strategic assertiveness and shaping of the European security architecture

The chapter examines Frances strategic assertiveness in 2024–2025 as a multidimensional phenomenon combining stronger political signaling toward Russia, a visible military contribution on NATO's eastern flank, and a push for European rearmament through EU defense-industrial instruments (EDIS/EDIP, EDF, ASAP, EDIRPA). It argues that French assertiveness simultaneously strengthens European deterrence and industrial resilience while increasing the risk of fragmentation within the EU and renewing frictions in the transatlantic relationship – particularly around the complementarity vs. alternative dilemma vis-à-vis NATO and the rules shaping defense procurement and industrial preferences. The chapter further argues that French assertiveness could become a strategic asset – particularly from Poland's perspective – if it is firmly anchored in NATO planning and interoperability. This should be reinforced by pragmatic bilateral and multilateral frameworks (including the Nancy Treaty) and put into practice through joint exercises, as well as cooperation in newer areas of security such as cyber defense and space operations.

L. Maślanka, K. Sienicki, „Deklaracja paryska: instrument wpływu na politykę USA”, *Analizy OSW*, 8 stycznia 2026 r., <https://www.osw.waw.pl/pl/publikacje/analizy/2026-01-08/deklaracja-paryska-instrument-wplywu-na-polityke-usa> (dostęp: 10.01.2026).

⁵³ Wybory prezydenckie we Francji i parlamentarne w Polsce w 2027 r. mogą zachwiać stabilnością relacji polsko-francuskich.

Keywords: France, European security architecture, NATO, EU Common Security and Defense Policy, strategic autonomy, eastern flank

Słowa kluczowe: Francja, europejska architektura bezpieczeństwa, NATO, WPBiO, autonomia strategiczna, wschodnia flank